

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 896/17

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העותרים: 1. עביר ג'בר
2. ח'אלד אבו חרמה

נגד

המשיבים: 1. שר הפנים
2. הועדה ההומניטארית לתושבי האיזור

עתירה למתן צו על-תנאי

בשם העותרים: עו"ד נגיב זאיד

בשם המשיבים: עו"ד יצחקי גליק

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. עתירה למתן צו על-תנאי ובצדה בקשה למתן צו ביניים, בגדרה מבוקש להורות למשיבים ליתן החלטה בבקשה שהגיש העותר לקבלת היתר שהייה בישראל מטעמים הומניטריים מיוחדים, לפי סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק האזרחות); ולהורות למשיבים להימנע מלהרחיק את העותר מישראל, עד למתן החלטה בעניינו.

2. להלן, בתמצית שבתמצית, עיקרי העובדות והטענות הצריכות לשם הכרעה בעתירה. העותר, תושב שכס, יליד שנת 1986, נישא בשנת 2011 לעותרת, אזרחית ישראלית תושבת חיפה, ולהם שני ילדים משותפים. לעותרת שתי ילדות נוספות מנישואים קודמים, והללו נתונות במשמורת אצל אמה בחיפה. בשנת 2011 הגישו העותרים בקשה לאיחוד משפחות, זו נדחתה מחמת גילו של העותר, שלא היה בן 35

ביום הגשת הבקשה. ביום 4.11.2015 פנו העותרים אל המשיבים בבקשה לקבלת היתר שהייה בישראל מטעמים הומניטריים מיוחדים, לפי סעיף 1א3 לחוק האזרחות. בבקשתם זו, ציינו העותרים בין היתר, כי "על רקע הסדרי המשמורת והסדרי הראיה של הקטינות [בנותיה של העותרת מנישואיה הקודמים – נ' ס'] אין מקום להוצאת הבנות לשטחי הרשות, שכן עלול הדבר לסכל את ההסדרים הנ"ל ולמנוע מההורים הלכה למעשה לפגוש את הקטינות ולקיים עימן קשר משמעותי כהורים" (ע/6); לטענת העותרים, נסיבה זו הריהי 'טעם הומניטרי מיוחד' כאמור בסעיף 1א3 לחוק האזרחות. ביום 14.12.2015 השיבו המשיבים לבקשת העותרים, ואמרו כי בקשתם 'מטופלת', 'ותועלה לדיון על-פי סדר כרונולוגי'. אלא, שבחלוף כשנה לא ניתנה החלטה בבקשה, וביום 26.1.2017 הוגשה העתירה דנן. בו ביום ניתן צו ביניים-ארעי, על-פיו "על המשיבים להימנע מהרחקתו של העותר 2 מהארץ, וזאת עד למתן החלטה אחרת" (החלטת השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן).

3. ביום 31.7.2017 הוגשה תגובת המשיבים לעתירה, במסגרתה צוין כי בחודש יוני 2017 נדון עניינם של העותרים לפני הוועדה המקצועית המייעצת לשר הפנים (להלן: הוועדה). הוועדה המליצה לשר הפנים לדחות את הבקשה, וביום 19.7.2017 ניתנה החלטת שר הפנים, שבה נקבע בין היתר כדלקמן:

"לאחר עיון בהמלצתה של הוועדה החליט שר הפנים לדחות את הבקשה, באשר לא מתקיימות נסיבות הומניטריות מיוחדות, כהגדרתן בס' 1א3 לחוק האזרחות [...] המצדיקות מתן רישיון לישיבת ארעי/ היתר שהייה למוזמן.

הטעמים לדחיית הבקשה:

א. הבקשה היא בקשה רגילה לאיחוד משפחות שהיא כשלעצמה אינה מהווה טעם מיוחד כאמור בסעיף 1א3 לחוק.

ב. עניין הסדרי הראייה של המזמינה [העותרת – נ' ס'] עם בנותיה מנישואיה הראשונים איננו רלוונטי שכן המזמינה בהיותה אזרחית ישראל יכולה לבקר את ילדיה בהתאם להסדרי הראיה שנקבעים עבודה" (מש/1).

4. על רקע האמור בתגובת המשיבים, כי העתירה במתכונתה הנוכחית התייתרה, נעתרתי לבקשה מוסכמת מאת ב"כ הצדדים ואפשרתי לעותרים להגיש עתירה מתוקנת (החלטתי מיום 16.1.2018). ביום 22.5.2018 הגישו העותרים עתירה מתוקנת, בגדרה

ביקשו להורות על ביטול החלטת שר הפנים. לטענת העותרים, בנסיבותיו של העניין דנן, ובייחוד לנוכח טובתן של בנות העותרת מנישואיה הקודמים, החלטת שר הפנים אינה סבירה, ופוגעת באורח בלתי-מידתי בזכות לחיי משפחה של העותרים. עוד טוענים העותרים, כי התנהלות המשיבים לוקה בשיהוי, שדי בו כדי להצדיק את קבלת העתירה. מנגד, טוענים המשיבים, כי החלטת שר הפנים סבירה וכי אין עילה להתערבות שיפוטית בה.

5. דין העתירה להידחות בהעדר עילה להתערבות בהחלטת שר הפנים. סעיף 1א3 לחוק האזרחות מקנה לשר הפנים סמכות ליתן היתר שהייה בישראל "מטעמים הומניטריים מיוחדים". חוק האזרחות אינו מגדיר מהם אותם 'טעמים הומניטריים', למעט הקביעה על דרך השלילה, כי "העובדה כי בן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השווה כדין בישראל, הוא בן זוגו, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, לא תהווה כשלעצמה טעם הומניטרי מיוחד" (סעיף 1א3(ה)(1) לחוק האזרחות). בהחלטות כגון דא, "שיקול הדעת המסור לשר הפנים הוא רחב במיוחד", ומשכך היקף הביקורת השיפוטית על ההחלטות מצומצם (בג"ץ 1905/03 עכל נ' משרד הפנים, פסקה 10 וההפניות המובאות שם (5.2.2010); כן ראו: בג"ץ 5026/13 פלוני נ' שר הפנים, פסקה 15 (10.6.2015)). בענייננו, אכן מוטב היה אם החלטת המשיבים בבקשת העותרים היתה מתקבלת בשלב מוקדם יותר, ומבלי שנדרשו העותרים להגיש את העתירה שלפנינו. יחד עם זאת, השיהוי בקבלת ההחלטה אינו יכול כשלעצמו להצדיק את קבלת העתירה. הגורמים המקצועיים בחנו את עניינם של העותרים, הוועדה המליצה את אשר המליצה, שר הפנים קיבל את ההמלצה, וקבע כי בקשת העותרים אינה מגלה 'טעם הומניטרי מיוחד' כנדרש בחוק האזרחות. בטיעוניהם, לא טוענים העותרים כי קיים טעם הומניטרי אחר זולת הטעם שנבחן על-ידי הוועדה ועל-ידי שר הפנים. בנסיבות העניין, החלטת שר הפנים סבירה, ואינה מצדיקה את התערבותנו.

7. אשר על כן, אציע לחברי לדחות את העתירה, ומפאת השיהוי בטיפול אצל המשיבים – לא לעשות צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

אני מסכימה כי דין העתירה להידחות. כפי שציין חברי, נקודת המוצא לדיון היא ששיקול דעתה של הוועדה המקצועית המייעצת, ובהמשך לכך שיקול דעתו של שר הפנים בעניינים מסוג זה, הם רחבים ביותר. אכן, אין בכך כדי להעניק לוועדה חסינות מביקורת שיפוטית – הן בהתייחס לשאלת תקינותו של ההליך המינהלי והן בהתייחס לשיקול הדעת המינהלי (ראו בג"ץ 4380/11 פלונית נ' מדינת ישראל – שר הפנים, פסקה 30 לפסק דיני וההפניות שם (26.3.2017)). כפי שצינתי בעבר, "תפקידה של הוועדה הוא לעמוד בפרץ, ולא לקבל כל בקשה. עם זאת, מטבע הדברים היא אמורה לבחון את הנושאים שבפניה גם מתוך עמדה של פתיחות והבנה כי חלק מן הבקשות, ולו חלק קטן, צריך להתקבל" (שם, בפסקה 53). בנסיבות העניין, חרף ההשלכות הלא מבוטלות של ההחלטות על חייהם של העותרים, אין לומר שזהו מקרה חריג וייחודי הנבדל במידה מספקת ממקרים אחרים באופן שמאפשר התערבות שיפוטית בו (ראו והשוו למשל: ע"פ 5037/08 חליל נ' שר הפנים (19.12.2017)).

שופט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, ב' בחשון התשע"ט (11.10.2018).

שופט

שופט

שופט